

Továbbfelhasználók

A dokumentum célja, hogy közérthetően bemutassa azokat a kötelezettségeket, amelyeket a továbbfelhasználóknak teljesíteniük kell annak érdekében, hogy megfeleljenek a REACH-rendelet előírásainak.

1.0 verzió
2013. december

JOGI NYILATKOZAT

Jelen dokumentum útmutatót tartalmaz a REACH-rendeletéről, valamint hasznos, kulcsfontosságú információkat nyújt a REACH-rendelet szerinti specifikus követelményeknek való megfelelés megkönnyítése érdekében. Felhívjuk azonban a felhasználók figyelmét arra, hogy a REACH-rendelet szövege jelenti az egyetlen hiteles jogi hivatkozást, továbbá a jelen dokumentumban foglalt információk nem minősülnek jogi tanácsadásnak. Az Európai Vegyianyag-ügynökség nem vállal felelősséget a jelen dokumentum tartalmáért.

Hivatkozási szám: ED-02-13-719-HU-N
ISBN: 978-92-9244-200-2
A közzététel dátuma: 2013. december
Nyelv: HU

Az Európai Vegyianyag-ügynökség (ECHA) folyamatosan állítja össze a REACH iránymutatásokat tartalmazó dokumentumok „egyszerűsített” változatainak sorozatát annak érdekében, hogy az Ügynökség által kiadott megfelelő REACH útmutatókat közérthetőbbé tegye az ágazat számára. Rövid összefoglalóként ezek a kiadványok nem tartalmazhatják a teljes útmutatók minden egyes részletét, így bizonytalanság esetén azt javasoljuk, a teljes útmutatókban keressen további információt.

Nyilatkozat: Ez egy eredetileg angol nyelven közzétett dokumentum fordítása. Az eredeti dokumentum az ECHA weboldalán érhető el.

© Európai Vegyianyag-ügynökség, 2013
Címlap © Európai Vegyianyag-ügynökség

A sokszorosítás engedélyezett, amennyiben a forrást pontosan megjelölik („Forrás: Európai Vegyianyag-ügynökség, <http://echa.europa.eu/> ” formában), és azt írásban bejelentik az ECHA Kommunikációs Egysége felé (publications@echa.europa.eu).

Ha kérdései vagy észrevételei vannak ezzel a dokumentummal kapcsolatban, kérjük, (a hivatkozási szám, a dátum, illetve az érintett dokumentum megfelelő fejezete és/vagy oldalszáma feltüntetésével) az Útmutatókkal kapcsolatos visszajelzési formanyomtatványon nyújtsa be azokat. Az Útmutatókkal kapcsolatos visszajelzési formanyomtatvány az ECHA-weboldal „Támogatás” részén keresztül, a következő címen érhető el: comments.echa.europa.eu/comments cms/FeedbackGuidance.aspx.

Európai Vegyianyag-ügynökség

Levelezési cím: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finnország
Elérhetőség: Annankatu 18, Helsinki, Finnország

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	4
2. FONTOS TUDNIVALÓK	5
2.1 A továbbfelhasználók feladatköre	5
2.2 REACH-eljárások és a továbbfelhasználók tevékenységei	6
2.3 Expozíciós forgatókönyv és azonosított felhasználások	7
3. A TOVÁBBFELHASZNÁLÓK LEGFŐBB KÖTELEZETTSÉGEI	7
4. TÁJÉKOZTATÁS A SZÁLLÍTÓI LÁNCSBAN	9
4.1 A továbbfelhasználó felhasználásának közzlése a szállítóval	10
4.2 A szállító válasza a fogyasztó felhasználásával kapcsolatos információkra	11
5. TOVÁBBFELHASZNÁLÓK ÉS A SZÁLLÍTÓTÓL KAPOTT INFORMÁCIÓK	11
5.1 Felhasználási feltételek, amelyekre nem vonatkozik az expozíciós forgatókönyv	12
6. TÁJÉKOZTATÁS A SZÁLLÍTÓI LÁNCSBAN A KEVERÉKEKRE VONATKOZÓAN.....	13
7. TOVÁBBI ÚTMUTATÁSOK ÉS EGYÉB RELEVÁNS INFORMÁCIÓK	15

1. Bevezetés

A jelen „Útmutató dióhéjban” című dokumentum célja egyszerűen és tömören bemutatni azokat a kötelezettségeket, amelyeket a továbbfelhasználóknak az 1907/2006/EK REACH-rendeletnek való megfelelés érdekében teljesíteniük kell. A dokumentum röviden ismerteti a továbbfelhasználók feladatkörének azonosítási módját, és bemutatja azokat a különböző körülményeket, amelyekkel a továbbfelhasználók szembesülhetnek. Röviden bemutatásra kerülnek azok a különböző kötelezettségek és lehetséges intézkedések is, amelyeket a továbbfelhasználók az adott helyzetben teljesíthetnek. Az útmutató továbbá körvonalazza azokat az elveket és követelményeket, amelyeket a keverékek szállítóinak teljesíteniük kell annak érdekében, hogy eleget tegyenek a fogyasztóik felé történő releváns információszolgáltatásra vonatkozó kötelezettségüknek.

Az „Útmutató dióhéjban” című dokumentum az Európai Gazdasági Térség¹ (EGT) területén vegyi anyagokat felhasználó vállalatok vezetőinek, valamint környezet-, egészség- és biztonságvédelmi (EHS) szakembereinek szól. Ezek a vállalatok számos ágazathoz tartozhatnak, így beszélhetünk mikrovállalkozásokról, kis- és középvállalkozásokról (KKV-k) vagy nagyvállalatokról. A dokumentum segít számukra értelmezni a továbbfelhasználók feladatkörét, valamint elmagyarázza, hogy milyen elvárásokat támaszthatnak a továbbfelhasználók a REACH keretein belül. Mindezek alapján eldönthetik, szükséges-e teljes egészében elolvasniuk az *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentumot.

A dokumentum a gyártók, importőrök és forgalmazók számára is hasznos. Jóllehet ők nem minősülnek továbbfelhasználóknak, segítséget kaphatnak saját fogyasztóik igényeinek és kötelezettségeinek megértésében, valamint a szállítói láncban történő tájékoztatás megfelelő fejlesztésében.

Az olyan EGT-n kívüli vállalatok, amelyek termékeit az EGT területére importálják, felhasználhatják az „Útmutató dióhéjban” című dokumentumot arra, hogy értelmezni tudják az EGT területén a vállalatokkal szemben támasztott kötelezettségeket.

¹ Az Európai Gazdasági Térséget Izland, Liechtenstein, Norvégia és a 28 EU-tagállam alkotja.

2. Fontos tudnivalók

2.1 A továbbfelhasználók feladatköre

A továbbfelhasználók speciális szerepet töltenek be a REACH keretein belül. A továbbfelhasználó olyan vállalat vagy személy, amely/aki ipari vagy foglalkozásszerű tevékenységei során önállóan vagy keverék formájában vegyi anyagot használ fel. A „felhasználás” fogalom kiterjedt jelentéstartalommal bír a REACH-en belül, tekintve, hogy majdnem minden olyan tevékenységet magában foglal, amely az anyag önállóan vagy keverékben történő alkalmazásával kapcsolatos (pl. feldolgozás, előállítás, tárolás, kezelés).

A továbbfelhasználókra kulcsszerep hárul a vegyi anyagok biztonságos használatának előmozdításában azáltal, hogy saját telephelyükön meg kell teremteniük a biztonságos használat feltételeit, valamint a felhasználásra és saját termékeikre vonatkozóan releváns információkat kell közölniük szállítóikkal és fogyasztóikkal egyaránt.

A továbbfelhasználók egyedi kötelezettségei a végzett tevékenység típusától és a szállítói láncban betöltött szerepüktől függően változnak. Az említett tevékenységek az alábbi szereplőkre vonatkoznak:

- a keverékek előállítói
- az anyagokat önállóan vagy keverékek formájában alkalmazó ipari végfelhasználók
- az anyagokat önállóan vagy keverékek formájában alkalmazó foglalkozásszerű végfelhasználók
- árucikkek előállítói
- újratöltők.

A továbbfelhasználói feladatkört betöltő vállalat a REACH szerinti további feladatköröket – pl. gyártó, importőr vagy forgalmazó – is betölthet. A gyártók és az importőrök például kötelesek regisztrálni az általuk gyártott/importált anyagokat. A feladatkör és a kötelezettségek attól függenek, hogy pontosan milyen tevékenységeket végeznek az önállóan, keverékben vagy árucikkben felhasznált konkrét anyaggal kapcsolatban.

Amennyiben a vállalat által végzett tevékenységek az önállóan, keverékben vagy árucikkben felhasznált konkrét anyag harmadik fél részére történő tárolására és forgalomba hozatalára korlátozódnak, akkor az forgalmazói feladatkörnek minősül. Ez eltér a továbbfelhasználói feladatkörtől. A forgalmazók kötelezettségei az információk szállítói láncban történő továbbítására korlátozódnak. Ezeket a kötelezettségeket az *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentum 1. függeléke írja le.

A REACH definíciója értelmében az alábbi szereplők nem minősülnek továbbfelhasználóknak. Mindazonáltal bizonyos feltételek mellett a továbbfelhasználók jogai és kötelezettségei vonatkoznak rájuk:

- az anyagok importőrei, amennyiben a szállító egyedüli képviselőt nevezett ki
- az anyagok újrainportálói

2.2 REACH-eljárások és a továbbfelhasználók tevékenységei

A REACH-rendelet 2007. június 1-jén lépett hatályba. Célja az emberi egészség és a környezet magas szintű védelme, az anyagokkal kapcsolatos veszélyek felmérésénél az alternatív vizsgálati módszerek előmozdítása, valamint az anyagok belső piaci szabad forgalmának biztosítása, a versenyképesség és az innováció egyidejű erősítése mellett. E célok elérése érdekében a rendelet különböző szinten a szállítói lánc valamennyi szereplőjének aktív közreműködését igényli.

A továbbfelhasználóknak tisztában kell lenniük azzal, hogy az REACH-eljárások milyen hatással lehetnek tevékenységeikre, és át kell gondolniuk, hogyan tudnának együttműködni a teljes rendszer leghatékonyabb működtetése érdekében.

A. A **regisztrálás** a REACH által megfogalmazott elsődleges követelmény, amely szerint azon anyagok vonatkozásában, amelyeket legalább évi 1 tonna mennyiségben állítanak elő vagy importálnak, a gyártónak vagy importőrnek regisztrálási dokumentáció formájában meghatározott információkat kell az ECHA rendelkezésére bocsátania. Ha a gyártott vagy importált mennyiség eléri vagy meghaladja az évi 10 tonnát, kémiai biztonsági értékelést is kell végezni az anyag lényegi tulajdonságaiból eredő veszélyek értékelése céljából. Ha az anyag megfelel bizonyos veszélyességi kritériumoknak, a kémiai biztonsági értékelésnek tartalmaznia kell egy olyan expozícióértékelést is, amely igazolja, hogy az expozícióból eredő kockázatot az üzemi feltételek együttes biztosításával és a támogatott felhasználási módokra irányuló kockázatkezelési intézkedések révén ellenőrzés alatt lehet tartani. A kémiai biztonsági értékelést a regisztrálónak a kémiai biztonsági jelentésben (CSR) kell dokumentálnia.

A továbbfelhasználóknak közölniük kell felhasználásaikat a regisztrálókkal, ők maguk pedig a veszélyes anyagok esetében jellemzően az anyag biztonságos használatára vonatkozó információkat kapnak olyan biztonsági adatlapokon keresztül, amelyek az expozíciós forgatókönyvre vonatkozó információkat tartalmazhatnak (lásd a jelen „Útmutató dióhéjban” című dokumentum 2.3 fejezetét).

B. Az **értékelést** a hatóságoknak meghatározott mennyiségű anyagra és dokumentációra kell elvégezniük. Még ha a továbbfelhasználókat nem is érintik közvetlenül ezek az eljárások, a dokumentáció értékelése módosíthatja a regisztráló értékelését és ebből kifolyólag a támogatott felhasználásokat, illetve a szállító javaslatait.

Továbbá az adott anyagot végül különös aggodalomra okot adó anyagként (SVHC) is azonosíthatják, és felkerülhet a jelöltlistára, ami – elsősorban információközlési jellegű – kötelezettségeket jelent a továbbfelhasználók számára. Ezt a jelen útmutató 3. fejezete röviden említi, az *Útmutató továbbfelhasználók számára* című fő dokumentum pedig részletesen ismerteti.

C. Ha a jelöltlistán szereplő SVHC ezt követően a REACH XIV. mellékletében kerül feltüntetésre, **engedélyezési** kötelezettség alá fog esni. A továbbfelhasználó kizárólag akkor használhatja fel az ilyen anyagot, ha megfelel a szállítói lánc korábbi szereplőjének kiadott engedélyben meghatározott feltételeknek, illetve ha saját maga nyújt be engedélyezési kérelmet (a kérelmet a különböző szereplők együttesen is benyújthatják). Fontos megjegyezni, hogy a REACH-rendelet bizonyos feltételek mellett mentességet biztosít a rendelet XIV. mellékletében feltüntetett anyagok felhasználására vonatkozó engedélyezési követelmények alól (további információért lásd az *Útmutató továbbfelhasználók számára* című fő dokumentum 8. fejezetét).

D. Végül, a **korlátozások** határt szabhatnak az anyag gyártásának, forgalomba hozatalának vagy felhasználásának, illetve tilalmat vezethetnek be ezek tekintetében az emberi egészség és a környezet elfogadhatatlan kockázatoktól való megóvása érdekében. Az ilyen anyagot a továbbfelhasználó kizárólag akkor használhatja fel, ha a felhasználás nem minősül korlátozott felhasználásnak. Az *Útmutató továbbfelhasználók számára* című fő dokumentum 8. fejezete

részletezi a továbbfelhasználók számára releváns információkat.

2.3 Expozíciós forgatókönyv és azonosított felhasználások

Miután a regisztrálók elvégezték a kémiai biztonsági értékelést, a CSR alapján elkészítik az **expozíciós forgatókönyveket**. Az expozíciós forgatókönyvek a regisztrált és értékelt anyagok biztonsági adatlapjainak mellékleteként kerülnek csatolásra.

Az expozíciós forgatókönyvek a REACH-rendelet egyik fő újítását jelentik, és céljuk, hogy elősegítsék az anyagok biztonságos felhasználását. Azt írják le, hogyan kerülhet érintkezésbe az ember és a környezet az anyaggal a gyártás, az ipari, foglalkozásszerű és fogyasztói felhasználás, valamint az árucikkek hasznos élettartama során. Ami pedig még ennél is fontosabb, az expozíciós forgatókönyv meghatározza a gyártó vagy az importőr arra irányuló javaslatát, hogy a biztonságos használat garantálása érdekében hogyan ellenőrizzék az ember és a környezet anyagnak való expozícióját. Ezt nevezzük **Felhasználási feltételek**-nek.

A felhasználási feltételek az **üzemi feltételeket** és a **kockázatkezelési intézkedéseket** foglalják magukban. Az üzemi feltételek azokat a feltételeket jellemzik, amelyek mellett a dolgozók és a fogyasztók az anyagot felhasználják (pl. a feldolgozás feltételei, a felhasználási környezet jellemzői). A kockázatkezelési intézkedések az anyag gyártása vagy felhasználása során az ember vagy a környezeti elemek expozícióját korlátozó vagy megelőző intézkedések (pl. elszívó és hulladékgáz-égető berendezések). Megfelelően biztosított üzemi feltételek és kockázatkezelési intézkedések mellett az anyag felhasználásából eredő kockázatok ellenőrzés alatt tarthatók.

A továbbfelhasználó által kapott expozíciós forgatókönyveknek tartalmazniuk kell a továbbfelhasználó valamennyi felhasználását, valamint a láncban utána következő fogyasztók felhasználásait. A REACH értelmében ezeket „**azonosított felhasználások**”-nak nevezzük. Minden egyes továbbfelhasználó jogosult közölni a szállítóval felhasználásait annak érdekében, hogy azok értékelésre kerüljenek, és az expozíciós forgatókönyv részét képezzék, amennyiben erre szükség van. Az expozíciós forgatókönyv vonatkozhat egyetlen felhasználásra, illetve az azonosított felhasználások adott csoportjára is.

Az expozíciós forgatókönyvekre számos továbbfelhasználói kötelezettség vonatkozik. Ezeket a kötelezettségeket a jelen útmutató 5. fejezete összegzi, valamint bővebb említést nyernek a teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentum 4. és 5. fejezetében.

3. A továbbfelhasználók legfőbb kötelezettségei

A körülményektől és időnként egyéni döntéstől is függően előfordulhat, hogy a továbbfelhasználónak egy vagy több kötelezettséget kell teljesítenie, illetve önkéntes alapon intézkedés(ek)e)t kell tennie. Ez a fejezet összefoglalja a továbbfelhasználók számára releváns főbb tevékenységeket és ütemtervet.

A szállító tájékoztatása egy felhasználásról, ha az anyag még nem regisztrált

A továbbfelhasználónak a regisztrálási határidő előtt tizenkét hónappal kérelmet kell benyújtania, a szállítónak pedig értékelnie kell az adott használattal összefüggő kockázatot. A továbbfelhasználónak elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a szállító számára, elősegítve ezzel, hogy értékelésében feltüntethesse a felhasználás(oka)t.

A legutóbbi, 2018-as regisztrálási határidő (az évi 1 tonnát elérő vagy meghaladó mennyiségekre) 2017. május 31.

Ez egy üzleti megfontolásokon alapuló, önkéntes intézkedés.

A szállító tájékoztatása a regisztrált anyag biztonsági adatlapján nem szereplő felhasználásról

A szállítóknak a következő szállítás előtt eleget kell tenniük kötelezettségeiknek. Ha azonban a következő szállítás a továbbfelhasználó kérelmének kézhezvételétől számított egy hónapon belül történik, a szállítóknak egy hónap áll rendelkezésére kötelezettségük teljesítésére. A továbbfelhasználóknak elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a szállító számára, elősegítve ezzel, hogy értékelésében feltüntethesse a felhasználás(oka)t.

Ez egy opcionális intézkedés, amely a biztonsági adatlapnak a továbbfelhasználó általi felülvizsgálatán alapul.

Megfelelő intézkedések megtétele a biztonsági adatlap átvételekor

Mihelyt a továbbfelhasználók megkapják a biztonsági adatlapot, meg kell határozniuk és be kell vezetniük a megfelelő intézkedéseket az adott telephelyen előforduló kockázatok ellenőrzése érdekében.

Ha a továbbfelhasználók által kapott biztonsági adatlapon az expozíciós forgatókönyvekből származó, üzemi feltételekre és kockázatkezelési intézkedésekre vonatkozó információk szerepelnek, ellenőrizniük kell, hogy azok tartalmazzák-e az anyag felhasználását és a felhasználás feltételeit.

Ha a telephelyi feltételek megfelelnek a kapott expozíciós forgatókönyvben foglalt információknak, a megfelelőség dokumentálásán kívül nincs szükség további intézkedésekre. Ha ez nem teljesül, a továbbfelhasználóknak a jelen „Útmutató dióhéjban” című dokumentum 5. fejezetében meghatározott intézkedéseket kell megtenniük.

Ezen intézkedéseket a regisztrált anyag biztonsági adatlapjának átvétele után tizenkét hónapon belül kell megtenni.

A továbbfelhasználóknak teljesíteniük kell az anyagra adott esetben alkalmazandó korlátozási vagy engedélyezési feltételeket is, amelyek rendszerint feltüntetésre kerülnek a biztonsági adatlapon.

Információk átadása a szállítóknak

A továbbfelhasználóknak tájékoztatniuk kell a szállítókat arról, ha a javasolt kockázatkezelési intézkedések nem megfelelőek, valamint, ha bármilyen új veszéllyel kapcsolatos információ válik elérhetővé. Ezt a tájékoztatást haladéktalanul meg kell tenniük.

A továbbfelhasználóknak tanácsos felvenniük a kapcsolatot a szállítójukkal, ha az engedélyezési jegyzékben szereplő anyagot használnak fel. A továbbfelhasználóknak lehet, hogy engedélyezési kérelmet kell benyújtaniuk, illetve bele kell foglaltatniuk felhasználásukat a szállító vagy a gyártó által benyújtott engedélyezési kérelembe.

Információk továbbítása a saját ügyfeleknek a biztonságos használatról

Az egyéb továbbfelhasználók vagy forgalmazók részére veszélyes anyagokat vagy keverékeket szállító továbbfelhasználók kötelesek biztonsági adatlapot átadni. Ez azonban nem alkalmazandó, ha az anyagokat vagy keverékeket a lakosság számára értékesítik, és elegendő információ áll rendelkezésre a szükséges intézkedésekről, kivéve ha a biztonsági adatlapot továbbfelhasználók vagy forgalmazók igénylik.

Továbbfelhasználók vagy forgalmazók kérésére biztonsági adatlapot kell átadni olyan keverékekre vonatkozóan, amelyek bár nem veszélyes besorolásúak, ugyanakkor meghatározott koncentráció felett veszélyes anyagokat tartalmaznak.

A továbbfelhasználóknak aktualizálniuk kell a biztonsági adatlapot, ha a kockázatkezelési intézkedésekkel vagy veszélyekkel kapcsolatban új információk válnak elérhetővé, megadott vagy elutasított engedélyezés esetén, illetve ha korlátozást vetnek ki. Az aktualizálást haladéktalanul végre kell hajtaniuk.

A továbbfelhasználók vagy forgalmazók részére árucikkeket szállító továbbfelhasználóknak elegendő információt kell közölniük az árucikk biztonságos használatának érdekében, amennyiben az árucikk a jelöltlistán szereplő anyagot tartalmaz, és ez az anyag legalább 0,1%-os koncentrációban van jelen az árucikkben. A megadott információt kérésre továbbítani kell a fogyasztók felé.

Továbbfelhasználói kémiai biztonsági jelentés készítése

Előfordulhat, hogy a továbbfelhasználóknak továbbfelhasználói kémiai biztonsági jelentést kell készíteniük. Ez egyike azon lehetséges intézkedéseknek, amelyeket meg kell tenni, ha az expozíciós forgatókönyv nem vonatkozik a továbbfelhasználó felhasználására (további információért lásd a jelen „Útmutató dióhéjban” dokumentum 5. fejezetét). Ezen intézkedést a regisztrált anyag biztonsági adatlapjának átvétele után tizenkét hónapon belül kell megtenni.

Továbbfelhasználói jelentés az ECHA részére

A továbbfelhasználóknak egyes esetekben bizonyos információkat egy jelentés formájában közölniük kell az ECHA felé.

Ez a követelmény akkor alkalmazandó, ha:

- továbbfelhasználói CSR-t kell készíteniük, mert nem támogatott a felhasználásuk;
- nem támogatott a felhasználásuk, és bizonyos körülményekre való tekintettel mentesülnek a továbbfelhasználói CSR elkészítése alól;
- egy anyagra eltérő besorolásuk van, mint az összes szállítójuknak.

4. Tájékoztatás a szállítói láncban

A REACH megfordította a bizonyítási terhet a vegyi anyagok biztonságosságát illetően: a továbbiakban a gyártóknak, importőröknek és továbbfelhasználóknak kell gondoskodniuk arról, hogy vegyi anyagaikat oly módon gyártsák és használják fel, hogy közben ne gyakoroljanak káros hatást az emberi egészségre és a környezetre. A regisztrálók és a továbbfelhasználók között a szállítói láncban történő tájékoztatás nagyon fontos e cél eléréséhez.

Ha a regisztrálónak a regisztrálni kívánt anyagokra vonatkozóan kémiai biztonsági értékelést kell készítenie, először össze kell állítania az anyagok veszélyes tulajdonságaival és felhasználásával kapcsolatos információkat. Az összeállításnak az anyag minden felhasználását tartalmaznia kell, így az anyag életciklusát (önmagában vagy keverékekben), az anyagot tartalmazó árucikk felhasználását, valamint a hulladék állapotot.

Ez azt jelenti, hogy a regisztrálónak tisztában kell lennie az anyag felhasználási módjával a szállítói lánc következő tagja felé haladva. A továbbfelhasználótól a felhasználások vonatkozásában kapott információ alapvető fontosságú, mivel maga a regisztráló korlátozott ismeretekkel rendelkezik az anyag felhasználását illetően.

4.1 A továbbfelhasználó felhasználásának közlése a szállítóval

A REACH speciális mechanizmusokat határoz meg annak érdekében, hogy egyesítse a regisztrálónak az anyag tulajdonságaira vonatkozó ismereteit a továbbfelhasználónak az anyag felhasználására vonatkozó ismereteivel². A továbbfelhasználók jogosultak arra, hogy közöljék felhasználásaikat a szállítóval annak érdekében, hogy az anyag szerepeljen a regisztrációs dokumentációban, valamint azonosításra és értékelésre kerüljön. Ez különösen fontos azon anyagok esetében, amelyekre kémiai biztonsági értékelést kell készíteni. A továbbfelhasználóknak meg kell felelniük a kémiai biztonsági jelentésben azonosított és a biztonsági adatlapon közölt feltételeknek. Ennélfogva a továbbfelhasználónak érdekében áll, hogy kellő időben és hatékonysággal lépjen kapcsolatba a szállítóval. A kapcsolatfelvétel történhet az anyag regisztrálása előtt vagy után abban az esetben, ha a kapott expozíciós forgatókönyvek nem vonatkoznak a konkrét felhasználásra.

Fontos hangsúlyozni, hogy a felhasználások közlése a szállítói lánc előző tagjával nem kötelező. A továbbfelhasználóknak okuk lehet arra, hogy felhasználásaikat ne közöljék másokkal (pl. üzleti vagy titoktartási okokból). Ha azonban a továbbfelhasználó úgy dönt, hogy felhasználását nem közli a szállítói lánc előző tagjával, további intézkedések megtétele válik szükségessé, pl. a továbbfelhasználónak fel kell hagynia az anyag felhasználásával, illetve továbbfelhasználói kémiai biztonsági értékelést kell készítenie.

Az anyag biztonságos használatára vonatkozó hatékony kommunikáció a felhasználás és a felhasználási feltételek egyértelmű leírásán alapul. Az ágazati szervezeteken keresztül történő kollektív kommunikáció hatékony módját jelenti a felhasználással kapcsolatos párbeszéd kezelésének, amennyiben léteznek ilyen ágazatok. Számos ágazaton belül általános, ágazatspecifikus leírásokkal jellemzett harmonizált megközelítéseket fejlesztettek ki. A regisztrálók kémiai biztonsági értékeléseiket jellemzően a felhasználás ezen ágazatspecifikus leírásaira alapozzák.

A továbbfelhasználók számára ajánlott kapcsolatba lépni ágazati szervezeteikkel, hogy megtudják, léteznek-e a felhasználásra vonatkozó ilyen szabványos leírások, és megbizonyosodjanak arról, hogy azok az ő felhasználásaikra is kiterjednek-e.

Az ágazati szervezeteken keresztül történő kommunikáció nem biztos, hogy megvalósítható, például ha a felhasználások nem gyakoriak vagy kivételes jellegűek, illetve ha nem létezik alkalmas ágazati szervezet. Ilyen esetekben a továbbfelhasználónak felhasználását és a felhasználási feltételeket közvetlenül kell közölnie a szállítóval annak érdekében, hogy azok a kémiai biztonsági értékelés részét képezhessék.

Azon továbbfelhasználó számára, aki a felhasználásokat illetően szállítójával vagy fogyasztóival közvetlenül kapcsolatba lép, javasolt, hogy a nyilvánosan hozzáférhető sablonokat vagy az adott célra kifejlesztett szállítói kérdőíveket használja.

A teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentum 3. fejezete további tájékoztatást nyújt azon vállalatok részére, amelyeknek a felhasználásaikat illetően információközlési kötelezettségük van a szállító felé.

² A továbbfelhasználók még azt is kérelmezhetik, hogy egy adott anyaghoz kapcsolódóan az anyaginformációs csereforum (SIEF) tagjaivá válhassanak annak érdekében, hogy az esetlegesen birtokukban lévő releváns adatokat megoszthassák. Az ugyanazt a bevezetett anyagot regisztrálni kívánó vállalatok csatlakoznak az anyaginformációs csereforumhoz (SIEF) annak érdekében, hogy megoszthassák anyagaik lényegi tulajdonságait, elkerüljék a vizsgálatok többszörös elvégzését (kiemelt kötelezettségük a gerinces állatokkal végzett vizsgálatok adatainak megosztása), és végül minden anyagra vonatkozóan egy közös benyújtásra szánt anyagot készíthessenek. Az adatmegosztási folyamatokkal és a továbbfelhasználók esetleges szerepvállalásával kapcsolatos további információért lásd az „Útmutató az adatok megosztásához” című dokumentumot a következő címen: echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-reach.

4.2 A szállító válasza a fogyasztó felhasználásával kapcsolatos információkra

A továbbfelhasználótól származó bejelentést kezelő szállító maga is lehet továbbfelhasználó, forgalmazó vagy olyan gyártó/importőr, aki az anyag regisztrálását elvégezte. Ha a szállító továbbfelhasználó (pl. keverékek előállítójaként a szállítói lánc sorra következő tagjainak szállít keverékeket), eldöntheti, hogy az információt a saját szállítójának továbbítja, illetve közvetlenül saját maga kezeli. Ha a szállító forgalmazó, akkor az információt haladéktalanul továbbítani kell a saját szállítójának.

A megkereséseket kezelő szállító többféle módon válaszolhat, például:

- A szállító értékelheti a felhasználást, valamint adott esetben aktualizálhatja vagy elkészítheti a kémiai biztonsági értékelést. Szükség szerint a szállító átadhatja a fentiek eredményeképpen készült expozíciós forgatókönyvet a fogyasztónak.
- A szállító megállapíthatja, hogy a felhasználást nem tudja azonosított felhasználásként rögzíteni, mivel az nem biztonságos az emberi egészségre és a környezetre. Ebben az esetben a szállító ellenjavallja ezt a felhasználást. A szállító köteles a felhasználót és az ECHA-t a döntés okáról/okairól haladéktalanul írásban tájékoztatni.

Ha a felhasználást a szállítói értékelés továbbra sem támogatja, a továbbfelhasználónak el kell döntenie, hogy milyen intézkedést tegyen, ha folytatni kívánja felhasználását/felhasználásait.

5. Továbbfelhasználók és a szállítótól kapott információk

A továbbfelhasználónak megfelelő intézkedéseket kell megállapítania és alkalmaznia a kockázatok közben tartása érdekében. Ezeket az intézkedéseket rendszerint a biztonsági adatlap közli. Megjegyzendő, hogy a továbbfelhasználók az anyag veszélyességétől, valamint a regisztráló által gyártott/importált mennyiségtől függően különböző típusú információkra számíthatnak szállítóik részéről a szállítói láncuk előző tagja felé haladva.

Mihelyt a továbbfelhasználó tájékoztatást kap az expozíciós forgatókönyvekből, meg kell győződnie arról, hogy az tartalmazza-e termékei felhasználását és előrelátható felhasználásait, valamint a felhasználás feltételeit. Ennek ellenőrzésére a továbbfelhasználónak információkat kell gyűjtenie az anyag saját vállalatán belüli felhasználási módjáról – illetve ha szükséges, az anyag fogyasztói felhasználásának módjáról –, és értékelnie kell ezeket az információkat. A nyert információkat össze kell vetni az expozíciós forgatókönyvekben foglalt információkkal. Az eljárást részletesen ismerteti a teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentum 4. fejezete. További hasznos információk a Gyakorlati útmutatóban („Hogyan kezelhetik a továbbfelhasználók az expozíciós forgatókönyveket”) található³.

Az ilyen ellenőrzés a következőket eredményezheti:

1. A felhasználás, az üzemi feltételek és a kockázatkezelési intézkedések megfelelnek az expozíciós forgatókönyvben meghatározottaknak. Ha ez teljesül, a REACH keretében további intézkedésekre nincs szükség.
2. A felhasználás, az üzemi feltételek és a kockázatkezelési intézkedések nem felelnek meg teljesen az expozíciós forgatókönyvnek, azonban kiigazításokat lehet tenni a különbségek kiegyensúlyozására és egy legalább azonos expozíciós szint fenntartására (ezt arányosításnak is nevezik). Ha ez teljesül, a REACH keretében meghozott további intézkedésekre nincs szükség.

3. A felhasználásra és/vagy felhasználási feltételekre nem vonatkozik az expozíciós forgatókönyv. Ebben az esetben a továbbfelhasználónak többféle választási lehetősége adódik, és döntenie kell a meghozandó intézkedést illetően.

A továbbfelhasználónak dokumentálnia kell megállapításait, majd az elkészített dokumentumot a végrehajtó hatóságok rendelkezésére kell bocsátania.

5.1 Felhasználási feltételek, amelyekre nem vonatkozik az expozíciós forgatókönyv

Ha a továbbfelhasználó megállapítja, hogy a kapott expozíciós forgatókönyv nem vonatkozik a felhasználására, döntenie kell a meghozandó intézkedést illetően. Több lehetőség közül is választhat.

Az alábbi lista összegzi a továbbfelhasználó számára rendelkezésre álló főbb lehetőségeket. További részleteket a teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentum 4. és 5. fejezete tartalmaz.

A. Vegye fel a kapcsolatot a szállítóval, és tájékoztassa a felhasználásról annak érdekében, hogy az „azonosított felhasználássá” váljon és szerepeljen a szállító kémiai biztonsági értékelésében. A szállítóval történő kapcsolatfelvétel hatékony módját a fenti 4.1 fejezet írja le.

B. Teremtse meg a kapott expozíciós forgatókönyvben szereplő felhasználási feltételeket; ez változásokat vonhat maga után a folyamatban vagy az új kockázatkezelési intézkedések bevezetésében.

C. Helyettesítse be az anyagot egy másik olyan anyaggal, amelyhez nem szükséges expozíciós forgatókönyv, illetve, amelyhez rendelkezésre áll olyan expozíciós forgatókönyv, amely megfelel a továbbfelhasználó felhasználási feltételeinek. Másik lehetőségként helyettesítse a folyamatot egy olyan folyamattal, amelyhez nem szükséges az anyag.

D. Keressen egy másik szállítót, aki az anyagra vagy keverékre vonatkozóan olyan biztonsági adatlapot biztosít, amelynek a mellékletében szereplő expozíciós forgatókönyvben az Ön felhasználása is szerepel.

E. Készítsen továbbfelhasználói kémiai biztonsági jelentést (DU CSR). A DU CSR dokumentálja az anyag biztonságos használatára vonatkozó felhasználási feltételeket azon felhasználások esetében, amelyekre a szállító expozíciós forgatókönyve nem vonatkozik. Látni kell, hogy ez a továbbfelhasználói kémiai biztonsági értékelés egyszerűbb, és kisebb kötelezettségekkel jár, mint a regisztráló által készített értékelés. A teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentum 5. fejezete meghatározza a követendő főbb lépéseket.

Vegye figyelembe, hogy a REACH mentességet biztosíthat a DU CSR készítésének kötelezettsége alól még abban az esetben is, ha a felhasználásra nem vonatkozik a szállító expozíciós forgatókönyve. Esetek, ahol a mentességek alkalmazandók:

- az anyagra vonatkozóan nem kell kiállítani biztonsági adatlapot;
- a szállítónak nem kell saját kémiai biztonsági jelentést készítenie;
- az anyag vagy a keverék teljes felhasználása nem éri el az évi egy tonnát;
- az anyag koncentrációja nem éri el a REACH 14. cikkének (2) bekezdésében meghatározott értékeket;

- az anyag termék- vagy folyamatorientált kutatás vagy fejlesztés (PPORD) céljára kerül felhasználásra.

A teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című fő dokumentum 4. fejezete bemutatja a mentességek és a vonatkozó magyarázatok teljes listáját.

6. Tájékoztatás a szállítói láncban a keverékekre vonatkozóan

A REACH- és a CLP-rendelet olyan jogszabályi kötelezettségeket tartalmaz, amelyek a keverékek előállítóira vonatkoznak, amikor a keverékekkel kapcsolatban információt közölnek. Az 1. ábra azokról az esetekről nyújt áttekintést, amikor a keverékekre vonatkozóan biztonsági adatlapot vagy egyéb információkat kell továbbítani a továbbfelhasználók és a forgalmazók számára.

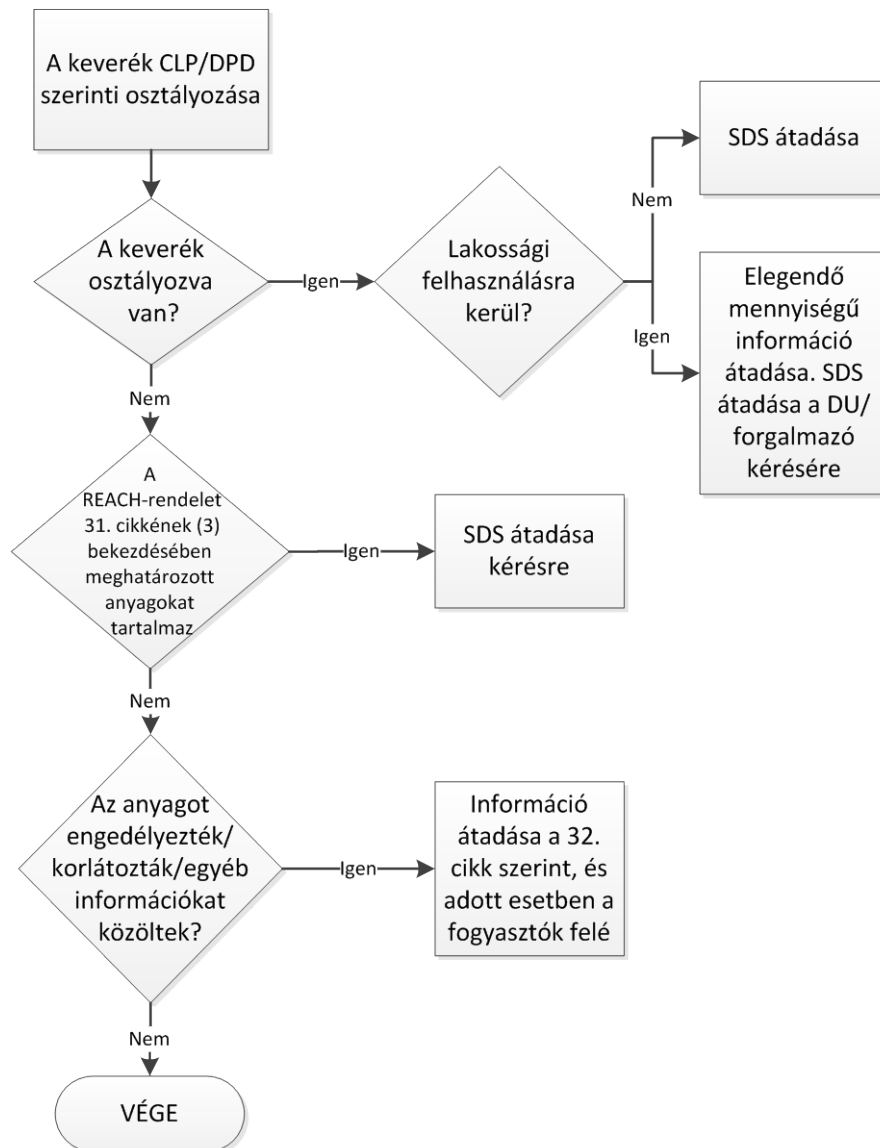
A keverék előállítója a saját biztonsági adatlapja elkészítésekor köteles a vonatkozó expozíciós forgatókönyveket is az adatlapba foglalni, valamint az általa kapott biztonsági adatlap(ok)ból származó egyéb információkat felhasználni. A cél az emberi egészség és a környezet védelmét célzó olyan információk továbbítása, amelyeket a címzett könnyen tud értelmezni. A főbb lépések:

- **Összegezze azokat az információkat**, amelyeket a keverék előállítója a szállítótól szerzett
 - Előfordulhat, hogy a keverék előállítójának egységesítenie kell a különböző szállítóktól származó, különböző anyagokra vonatkozó információkat annak érdekében, hogy azok további feldolgozásra kész állapotban, azonnal hozzáférhetőek legyenek.
- **Azonosítsa azokat az információkat**, amelyek fontosak a szállítói lánc következő tagjával történő kommunikációban
 - A fő cél a megfelelő felhasználási feltételek közlése. Ez egy fejlődő terület, és a megfelelő módszer alkalmazása a helyzet függvénye. A teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentum nem részletezi ezeket a módszereket, azonban kiemeli a legfontosabb megközelítéseket és szempontokat.
- **Közölje az információkat** hatékonyan
 - Ha a keverék előállítója a keverékekre vagy annak anyagösszetevőire vonatkozóan kémiai biztonsági jelentést készített, a vonatkozó expozíciós forgatókönyveket mellékelni kell a biztonsági adatlaphoz. Egyéb esetben a keverék előállítója kiválaszthatja a legmegfelelőbb eszközt az információk dokumentálására. A lehetőségek az alábbiak:
 - a. az információknak az SDS fő szövegébe történő integrálása; vagy
 - b. a keverék biztonságos felhasználására vonatkozó információk csatolása; vagy
 - c. a keverékben található anyagokra vonatkozó megfelelő expozíciós forgatókönyvek csatolása.

Az eljárásnak a lehető leghatékonyabbnak kell lennie, arányban kell állnia a kockázattal, valamint relevánsnak és érthetőnek kell lennie a címzettek számára.

A jogszabályi kötelezettségekkel és az információközlés módjával kapcsolatos további információkért lásd a teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentum 7.

fejezetét.

1. ábra – A folyamatára összegzi azokat az eseteket, amikor a keverékekre vonatkozóan biztonsági adatlapot vagy egyéb információkat kell továbbítani a továbbfelhasználók és a forgalmazók számára. Fontos megjegyezni, hogy a szállító nem köteles biztonsági adatlapot átadni a fogyasztóknak.

7. További útmutatások és egyéb releváns információk

A jelen „Útmutató dióhéjban” című dokumentum célja, hogy összegezze és röviden elmagyarázza a REACH-rendeletben a továbbfelhasználók számára meghatározott főbb kötelezettségeket. Mindazonáltal ajánlott megfontolni, hogy szükséges-e a teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentumot is elolvasnia az Önre vonatkozó követelményeknek és lehetséges kötelezettségek teljesítése céljából. Azon vállalatoknak, amelyek e dokumentum alapján megállapítják, hogy ők maguk továbbfelhasználók, ajánlott elolvasni a teljes útmutatót. Ennek elérési útja a következő: echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-reach.

A teljes *Útmutató továbbfelhasználók számára* című dokumentum részletes tájékoztatást nyújt a továbbfelhasználót érintő különféle kötelezettségekről és lehetőségekről az adott helyzet és a szállítótól kapott információk függvényében. A további betekintést és releváns információkat illetően különösen az alábbi dokumentumok és honlapok nyújthatnak segítséget:

- A „Továbbfelhasználók” weboldal az ECHA honlapján: <http://www.echa.europa.eu/hu/regulations/reach/downstream-users>;
- Gyakorlati útmutató 13 – „Hogyan kezelhetik a továbbfelhasználók az expozíciós forgatókönyveket”: <http://www.echa.europa.eu/hu/practical-guides>;
- A továbbfelhasználói jelentésekhez kapcsolódó kérdések és válaszok echa.europa.eu/qa-display/-/qadisplay/5s1R/view/reach/Downstream+users+reports;
- Az *Útmutató a biztonsági adatlapok elkészítéséhez* című dokumentum: echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-reach;
- Az iparági kötelezettségek azonosítását segítő Navigátor eszköz: <http://www.echa.europa.eu/hu/support/guidance-on-reach-and-clp-implementation/identify-your-obligations>;

EURÓPAI VEGYIANYAG-ÜGYNÖKSÉG
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINNORSZÁG
ECHA.EUROPA.EU